

# EL DEMÓCRATA

ORGANO DE LA COALICIÓN LIBERAL DEMOCRÁTICA

Número suelto, 15 cts.

**Saldrà los domingos**

Trimestre, 1'50 ptas.

Los trabajos insertos en este periódico, se publican bajo la exclusiva responsabilidad de sus autores

Redacción  
Calle de Corró, 96

Administración  
Calle Clavé, 25 : Imprenta

Anuncios a precios convencionales  
No se devuelven los originales

## Solució lleal i encertada

De tal pot qualificar-se la que ha tingut la crisi ministerial plantejada darrerament, ja que en la seva tramitació, igual que en la solució, no se ha regatejat res del que el públic deu ésser-ne sabedor.

Es una molt greu equivocació que obèint al que s'en diuen exigències de l'opinió, es vulgui portar a formar part d'un programa governamental solucions de caràcter espiritual que, de moment,—i és el que més es necessita,—no solucionen cap problema dels que d'una manera apremiant reclamen mides enèrgiques de Govern.

Pobles que en el concert europeu i mundial ocupen lloc preferent, i que en la llur història contemporànea tenen pàgines ben concretes de llur actuació radical en l'ordre al qual ens referim, han rectificat la tàctica llur en moments perillosos per a la pròpia existència, i el que és útil i deu ésser respectat, quan de la suprema salvació de la pàtria es tracta, forçosament ha de tenir per als pobles una valor tan gran, que el mimbar-lo en el més mínim, per part del poder públic, és exposar-se a greus perills.

Sortosament per a la societat, han sigut apartades a según terme aquelles propagandes polítiques que portaven a una confusió perniciososa en matèria d'ordre moral i polític. Abans, un lliberal, i molt més un republicà, si no volia ésser mal mirat per les masses havia de fer pública manifestació, sinó de caràcter antirreligiós, quan menys d'irreligiositat.

Avui, ja és corrent, i és acceptat per tothom, la separació d'aquestes coses, i no estranya a ningú que un republicà i per consegüent molt

menys un lliberal, tingui per a la religió manifestacions públiques i devocions espirituals tan concretes com el més significat home de dretes.

Hi ha precisament un assumpte, el referent a la dotació del clero rural, un dels més fermes puntals de la societat, en el qual les classes polítiques anomenades d'esquerra, amb en Lerroux al front, renyiren una formidable batalla a les Corts passades, donant una veritable prova del seu esperit recte i de la justícia d'apreciació que deixem posada de relleu. I aquesta actuació model i justiciera, s'ha de confessar que ha tingut la correspondència que's mereix per part dels respectables interessos als quals al·ludim.

Per a nosaltres és d'una gran oportunitat fer ressaltar ço que exposem, que no és un programa, però és un criteri, davant de certs intents, fracassats sortosament tan sols han sigut iniciats, de voler donar a la lluita plantejada en aquest districte, un caràcter de lluita entre dretes i esquerres.

Tothom, menys els forasters o els foragitats d'altres terres catalanes, sap bé el verdader significat de la lluita en el districte de Granollers; i la nostra manera d'ésser i de pensar, per la força mateixa dels fets i pels procediments per nosaltres adoptats tothora queda avalada sobrerament.

No hem d'amagar jamai el nostre pensar; i, d'acord amb aquest, és i ha sigut sempre el nostre procedir. Així seguirem treballant, moguts sols per nostra idolatria per a la nostra comarca, rebutjant aquelles tàctiques hipòcrites que, en certa ocasió, varen permetre a una significada personalitat de la Lliga, forastera en aquest districte, tot i trobant-se a la capital d'Espanya, no acudir al Congrés per a pendre part en renyida votació per a l'augment de la consigna-

ció que figura en el pressupost en favor del clero rural.

I aquests que així procedeixen, amb malsana hipocresia, defallits i desenganyats, amb llurs agòniques irrespectuositats volen intentar, en vistes solament als llurs somnis de cacic, plantejar en aquest districte problemes que cap consciència serena i patriòtica ha vist durant el transcurs d'una actuació política d'atac que ha durat el temps suficient per a poder ésser judicada amb la calma i temps necessari per a d'elles formar-ne un concepte concret i garantit.

M.

## Don J. Manuel Bigas Rico

Altre bon amic nostre, caigut al pes feixuc dels anys i de dolorosa malaltia, que ja de temps el tenia retret a casa seva, allunyat de tota activitat i de tota lluita política, en la qual desempenyà semp e principal paper a la nostra ciutat!... Altre bon granollerí, — que ell ho era de granollerí, encara que no havia nascut a la ciutat nostra —, que desapareix per a sempre i al qual ja no podrem demanar parer els qui posem la nostra activitat en l'obra de transformació de Granollers! . Altre bon patriòtic, de l'estol que brillà en el darrer quart del segle XIX, en la vida de la localitat; quina claror s'ha apagat per a un mai més! ..

Es la llei fatal, inexorable, que fa iguals a tots els humans..

En Bigas, home de talent gens vulgar, prompte a la resposta justa en tota polèmica, de molt jove brillà en les lluites polítiques, ocupant el primer lloc en les files del vell conservadurisme local, que a Barcelona tenia per capdavanter a don Manuel Planas i Casals i a Madrid era acabditat per en Cánovas del Castillo.

Fou regidor varies vegades i en dues ocasions ocupà l'Alcaldia, deixant excel·lent record del seu pas per la Casa de la Vila, on es feren sentir les seves iniciatives en prò de l'embelliment de la població.

En els últims anys de la seva vida, aportà les llums del seu talent i el coneixement que tenia de la política, al moviment regenerador de la ciutat, que plasmà en formar-se la Coalició Lliberal Demòcrata Autonomista, a la qual pertenyia amb tot el foc del seu entusiasme.

En la vida social i intel·lectual de Granollers s'havia igualment distingit en fotes ocasions, fent gala del seu talent i de la seva cultura gens comú. El seu nom figura en tots els actes realitzats a la nostra ciutat en els quals es rendia culte a les lletres i a les arts, i molt particularment a la música, de la qual n'era un verdader apassionat.

Havia sigut un dels més entusiastes fundadors del Casino, havent ocupat distints càrrecs en la junta directiva de la nostra primera societat recreativa, entre ells el de president en més d'una ocasió.

Exercia la carrera de Procurador dels Tribunals i era Degà del cos de Secretaris judicials; el govern l'havia designat amb el nomenament de Cavaller de la Real Ordre de Carles III, i tothom, a la nostra ciutat, l'havia distingit així mateix amb l'estima i la consideració als quals s'havia fet acreedor en tots moments de la seva vida.

L'acte del seu enterrament, efectuat ahir matí, palesà prou l'afecte que els granollerins professaven al nostre malaguanyat amic, així com les simpaties de que gaudeix la seva distingida família, amb la qual ens hi uneixen llaços de verdadera amistat.

A les proves de consideració que, amb aital trist motiu, han rebut les famílies Bigas i Boët, els preguem que hi uneixin la nostra, més sincerament sentida.

Els seus familiars han perdut el ser volgut, el bon espòs, el pare amantíssim; Granollers ha perdut un bon ciutadà; però la Coalició ha tingut una baixa, en ses fileres, que molt difícilment podrà oblidar.

Reposi en pau!

## Clar i català

Prescindim de protocolismes i anem al grà. Nosaltres designem als senyors Novellas, alcalde de Granollers, Xavier Flaquer, diputat de la Mancomunitat de Catalunya, i Francisco Torras, ex-diputat a Corts, per a que juntament amb els senyors que indiqui la Lliga Regionalista, entre els quals hi deurà haver-hi els senyors En Francesc Cambó, don Josep Puig i Cadafalch i l'alcalde de Barcelona, per a que es posin d'acord i es comprometin a lo següent:

Designar quines corporacions deuen ésser inspeccionades.

Sancions que hauran d'aplicar-se segons siguin els defectes descoberts.

Aconseguir prèviament la conformitat dels afectats per les inspeccions i el compliment dels acords.

Designació dels senyors que portaran a cap les inspeccions, deixant en llibertat absoluta als uns i als altres per a fer-ho.

Data en que aquestes començaran.

Aquest és el requeriment de que parlavem en l'article que ha motivat vostres fulles «Cont a única penya, —dèiem,— ens reservem el requerir-vos a que vosaltres feu el mateix».

Ens ratifiquem, doncs, i estem a les vostres ordres.

GORDI

## Contestant a una insídia

No podem deixar sense rectificació quelcom que manifesta un setmanari local, referint-se al trascendental assumpte del canvi de traçat del ferrocarril de M. S. A. en aquesta ciutat i construcció de la nova estació de passatgers i mercaderies.

L'ex diputat a Corts senyor Torras, juntament amb el diputat provincial senyor Flaquer, emprehueren un viatge a Madrid, expressament per a fer entrega al director de la Companyia, don Eduard Maristany, de l'instància signada per l'Ajuntament i altres importants entitats i elements d'aquesta ciutat. El viatge fou combinat d'acord amb el digne president de la Junta de Reformes de Granollers i construcció del nou Hospital i Asil, don Francesc Ribas, qui avisà a nostres amics que el senyor Maristany es trobava a Madrid.

Donà la casualitat que dit senyor sortí per a Barcelona el mateix dia que sortiren per a Madrid els senyors Flaquer i Torras, creuant-se pel camí, i per aquest motiu l'instància abans referida fou entregada al Director adjunt, amb qui s'acordà que el mateix dia s'enviaria al senyor Maristany, amb una nota explicativa.

Tot seguit els comissionats telegrafieren a l'alcalde d'aquesta ciutat donant-li compte de l'entrevista i recomanant-li que per mediació del senyor Barangé dongués compte al senyor Ribas de tot quant acabem d'exposar.

El senyor Ribas, veïllant amb l'interès de sempre tot quant es refereix al càrrec que ostenta, s'enterà de l'arribada del senyor Maristany i anà a visitar-lo, junt amb el senyor Alcalde, Barangé, Ribas, Serra, etc. El senyor Maristany els donà compte de que el Director adjunt de la Companyia l'havia enterat de la visita dels senyors Flaquer i Torras, mostrant-los el document entregat per aquests senyors, que des de Madrid li havia tramès el Director adjunt.

Enterats amb tota cura d'aquest assumpte podem assegurar que aquesta és la veritat del fet, respecte el qual creiem no pot fer-se cap més comentari per l'ordre dels que ens han obligat a fer aquestes manifestacions, i així, mentre no s'ens digui el contrari, desitjarem que ho interpretés la respectable Junta de Reformes de Granollers i construcció del nou Hospital i Asil.

## Vaia uns "trucos"!

Uns subjectes esquena-drets, sense cap relació amb les organitzacions obreres de la ciutat, varen repartir, la setmana passada, amb estudiada profusió, unes fulles que vomitaven cruents atacs i amenaces apocalíptiques contra els obrers que integren el Sindicat Unic.

Va ésser objecte de molts i animats comentaris el que, amb tot i no haver sentit Granollers la lluita entre els elements proletaris els quals es produeixen en plausible solidaritat, vingués, per part d'un dels sindicats bel·ligerants a voler torbar la pau regnant en nostra volguda ciutat.

Avui és ja unànime la creència de que el tal *reparto* de fulles obeeix a una tàctica, després de la celebració del míting sindicalista en la nit del divendres sant, tàctica que és digne corolari a la recomanació imprudent llençada en ciutat d'aquest districte per un significat

adversari polític nostre, de singular relleu, el qual, foragitat d'altres comarques de Catalunya, intenta venir a redimir-nos «amb plata i plom».

Sortosament nostres obrers saben de llegir i tenien ja esment del text asquerós de les fulles, que circularen profusament per Barcelona ja fa algú temps, abans de l'assassinat d'en Salvador Seguí, i que no tenien cap explicació a Granollers com no sia la de somniar en produir pànic entre el cos electoral.

Si els *trucos* que, per a guanyar les eleccions en aquest districte es reserva en Santiago de Riba, són tots del *calibre* del que ens veiem obligats a comentar, podem estar ben tranquils, esperant el resultat de la lluita que s'apropa.

## NOTETES

Vostès hauran llegit un article que publica «Gent d'ara», en el número corresponent al dissabte, dia 24 de març, intitulat «Els Traïdors».

Doncs bé; segurament que l'articulista, en exposar tota aquella mena de consideracions desmenussant ço que significa un «traïdor», vol referir-se a algú que als de «Gent d'ara» els ha fet allò que s'en diu el «salt».

Nosaltres, que coneixem als lliguers i l'escola de Lliga, podem assegurar que la busca i captura del «traïdor» és un dels funcionaments més perfeccionats d'aquesta oligarquia funesta.

Fets recents, ens permetem assegurar que dos prohoms del regionalisme intentaren «honorar» amb tan «bell títol» a dos amics nostres de tota la vida, quals deshonestes proposicions foren dignament rebuïjades.

La Lliga, que en qüestió d'escrúpols ha perdut enterament la dignitat, en quant s'ha valgut del prevaricador i ha expremut d'ell tot el suc, recordant els versos del clàssic castellà, quan ja res més en pot treure, tirant-li en cara la seva falsia, li diu:

«El traïdor no es menester  
siendo la traición pasada.»

I, apa; cap a cercar-ne un altre. I així, successivament.

D'això, ells en diuen «ètica política».

Però nosaltres, més catalans, sabem que en nostra bella parla s'anomena d'altra faisó. Més, no volem dir-ho.

Que cadascú li doni el nom que més li plagi.

Els de «Gent d'ara» ja han entrat al «desespero».

Calma, senyors; calma, que encara falten dies pel de les eleccions.

També té la seva importància el saber perdre, homes!

Al menys no ho demostreu; o sinó, se us esverarà el «galliner».

Ko-kò-ro-kok!!.

«La Veu de Catalunya», en parlar de les properes eleccions, diu que de 40 candidats que presenta Catalunya, el Govern sols en treurà uns 20.

Això, dit pel diari regionalista, és tot un símptoma; encara que seran molts més els diputats que sortiran enfront de la Lliga.

On és, doncs, el «tot Catalunya»?  
*Mandangueros!*

## Els escrúpols de "Gent d'Ara"

Aquest periòdic, en son afany de trobar quelcom que produís a Granollers un esclat d'opinió contrari a la organització política que té el govern de la ciutat, ha caigut en el major dels ridícols, en voler revestir d'una extraordinària importància el que l'Ajuntament, en ús d'un perfectíssim dret, assenyalés un plaç perquè els propietaris del carrer de Prim afectats per una tan important millora com és la de l'adoquinat de la carretera, ingressessin a la depositaria municipal una tercera part del total import, que, gràcies al R. D. de 31 de desembre de 1917, més conegut pel Decret Ventosa, car era aquest polític regionalista qui va dictar la disposició, venen obligats a contribuir en aitals reformes urbanes.

Per a que anés a subasta l'adoquinat de la nostra carretera va ésser precis l'ingrés a la Pagaduria d'Obres Públiques de la província, la quantitat de 23,000 pessetes, corresponent a la primera anualitat de l'obra, i deu tenir-se en compte que, d'aquesta quantitat, en correspon pagar la meitat als propietaris de la dita via

Què té, doncs, de particular que després de realitzada la millora es cobri per l'Ajuntament una tercera part de la que han pagar els propietaris, a l'any just d'haver estat ja ingressada a Obres Públiques?

No té d'estranyar que en la papeleta de notificació sols s'hi fixi la quantitat glòbul, ja que a son degut temps va ésser exposat al públic per a qualsevol reclamació el pressupost extraordinari, en el qual hi va adjunta la relació de les cases afectades, noms dels propietaris, metres de façana, i la quantitat a pagar per metre d'adoquinat; dades que, com és natural, consten en els rebuts que, extesos, obren en la Depositaria Municipal, i que seran entregats als propietaris en fer efectives les quotes corresponents.

Sapiguts aquests detalls, ningú dubtarà ja de la mala fè dels que fan «Gent d'Ara» i dels forasters que inspiren aquest periòdic.

## Què farà don Santiagu l'endemà de les eleccions

Plegarà «Gent d'Ara» i farà un auto de fè, al bell mig de la plaça de la Cucurulla, de tots els números publicats fins aquell dia, destruint la seva «obra». Al voltant de la fogata hi ballaran la sardana en Cambó, en Puig i Cadafalch i el propi Santiagu, que cantaran aquesta cançó:

Tu-ru-rut  
per semppe més  
el districte  
el districte  
Tu-ru-rut  
per semppe més  
el districte  
de Granollers

Tancarà l'Hostal de la Guatlla, posant-hi un lletrero que dirà: «Cerrado por defunción».

Renunciarà el càrrec de conceller de la Mancomunitat, que li fou conferit amb l'unànime disconformitat de tots els prohoms del regionalisme, menys la del «Virrei de Catalunya», que així va volguer-li pagar les malifetes que ha vingut perpetrant arreu del districte.

No deixarà l'acta de diputat provincial, perquè emmotllant-la als afers de la seva

professió, podrà encara servir-li per a quelcom.

S'en anirà a Palou, ex-feudo seu, i dedicat a l'agricultura, amb l'acta a l'espatlla, i l'exercici de la seva professió i les cols que culli, Deu n'hi dó!, gaudirà d'una vida plàcida i tranquil·la, apartat de les lluites polítiques que tan mal resultat li hauran donat.

I, per fi, l'Apis li farà un epitafi, que pot ser dirà així:

O, dolç Santiagu,  
jau quiet i reposa...  
dorm, no fassis nosa,  
tot ha sigut mal fet!

APIT



L'Ajuntament de Granollers ha estat embargat per no haver pagat contingent provincial en quantitat de 45,212'43 pessetes.

L'Ajuntament de Vilanova i Geltrú devia, en aquella data, i per igual concepte, la friolera de 567,547'18 pessetes i no tenim notícia de cap mida extrema

L'Ajuntament de Badalona devia també la misèria de 150,000 pessetes

Mentre el districte de Granollers el representa En Francisco Torras Villà, qui en tot moment ha combatut la política eixorca i disbauxes administratives portades a cap pels cacics que governen la Mancomunitat, el districte de Vilanova i Geltrú está sotmès al jou caciquista d'en Josep Bertran i Musitu, ex ministre de Gràcia i Justícia, i prohoms de la Lliga Regionalista

L'Ajuntament de Badalona era integrat pels regidors regionalistes que el poble, posant fi a llur actuació, ha foragitat del Municipi, aconseguint una inspecció governativa que ha pal·lesat la forma com administraven aquells administradors



## El fracàs d'en Trias de Bés a Sant Feliu de Codines

A sò de bombo i platets, els regionalistes varen anunciar per al prop passat dijous, un míting a Sant Feliu de Codines, al qual hi assistiren, entre altres oradors d'empenta, en Pere Rahola, en Bonaventura M.<sup>a</sup> Plaja i en Josep M.<sup>a</sup> Trias de Bés.

A les nou del vespre, va sortir de l'Hostal de la Guatlla l'augment que's porta el candidat de la Lliga; i en tres automòbils i el camió del popular Marcel·lí Lamarca, varen dirigir-se a Sant Feliu els oradors i la *claque*.

Cavallers, quina gelor en arribar a «Can Cuà», local destinat per a celebrar l'acte *monstrel*

Varen poder recrutar *noranta dos* assistents a l'acte, comptant-hi l'augment, i del resultat del míting podrà tot-hom fer-se'n càrrec en saber que va durar mitja hora, car a dos quarts de dotze l'augment ja es trobava a Granollers, de retorn, comentant els discursos d'en Rahola, d'en Plaja, de l'Isamat, de don Santiago, de l'Espinasa, d'en Ribalta i d'en Trias de Bés... que tocaren a cinc minuts per *barba*.

Res, que sortiren de «Can Cuà» amb la *idem* entre cames!

FRITZ

## COMARCALS

### Badalona

Ja tenim el nostre diari; es titula «Diario de Badalona» i la seva aparició ha causat excel·let efecte. puix en la seva primera edició s'hi veu un esforç digne de tota lloança i encoratjament per la seva esplèndida presentació, que ve nutrida d'una informació extensa en tot quant significa vida de la ciutat, com també amb un bon servei telegràfic i telefònic.

Aquesta millora, juntament amb altres aconseguïdes, dona a Badalona un aspecte —diguem-ho així— de nova vida i regeneració, quina empenta segurament repercutirà en bé de tots.

De lo qual ens en felicitem tots els aimants de la ciutat.

Corresponsal

### Canovellas

Apesar de que certs polítics, que en aquest poble coneixem de sobres, continuen burlant-se de les nostres necessitats havent assegurat fa pocs dies a una personalitat granollerina que era un fet lo de la carretera de Granollers a aquest poble, podem dir a nostres conveïns que no hi ha res d'això, i que desgraciadament per als nostres interessos, no per més modestos tan respectables com els de pobles que el cens electoral sigui superior al nostre, no s'ha fet cap estudi encara corresponent a aital millora.

Ho sentim molt, i, de continuar burlant-se així de Canovellas, farem arribar nostres queixes prop de qui esperem trobar per damunt d'aquestes petiteses, que políticament tan poc honoren.

### Montmeló

Hem vist amb satisfacció que pel magnífic pont que l'Estat contitueix sobre el riu Besós, en el camí veïnal que ha de unir Montmeló amb Vallromanes, ja hi hapassat algun carro.

Ens plau molt veure confirmat ço que havíem avençat en aquestes planes, manifestat pel senyor enginyer, que durant el mes d'abril quedaria llesta aquesta tan desitjada millora.

—Encara que no té cap interès general, no obstant volem que nostres llegidors sàpiguen que el secretari d'aquest Ajuntament, don Ferran Martori Pujadas, ha sigut nomenat Agent d'Arbitris de l'Ajuntament de Barcelona, amb l'haver anual de 2.555 pessetes.

Va prendre possessió d'aital càrrec el dia 16 de març últim.

Sense comentaris.

### Llissà de Vall

Podem assegurar que s'han rebut a la jefatura d'Obres Públiques de Barcelona, les 300'45 pessetes a que ascendeix el pressupost per a que els enginyers de l'Estat, junt amb els de la Mancomunitat, procedixin a la confrontació del camí veïnal d'aquest poble a la carretera de Sabadell a Granollers, quina millora desitgem sigui una realitat el més aviat possible.

Una vegada feta la confrontació, la jefatura provincial enviarà l'expedient a Madrid per a la seva aprovació a la Direcció General, i quan aquell centre tingui feta dita aprovació retornarà l'expedient, i allavors s'enviarà a la Mancomunitat per a que pugui anunciar la subasta.

La nova ha causat molt bona impressió.

Imp. Garrell i Clavé, 25 : Granollers

**COMESTIBLES**

PASTELERIA : REPOSTERIA

**CASA CUNILLERA**

Plaza Constitución, 28

**La Doctora  
T. Campañá Cassi**

Miembro de la «Société de Médecine et d'Hygiène Tropicales» de París  
Secretaria de los «Archivos Médicos Franco-Hispano-Americanos»  
Ex interno de los Hospitales de Saint Louis, Broco, Hotel Dieu  
y Rothschild, de París

Tiene el gusto de ofrecerles su  
Consultorio Médico y Quirúrgico para Enfermedades de la mujer (PARTOS)

Consejo de Ciento, 322, ent.  
De 11 a 12 y de 2 a 4

Barcelona

**Miquel Crusellas****GUANO CONCENTRAT**

NITRATS : SOFRES : SULFAT DE COURE  
PRIMERES MATERIES

Magatzem i despatx: CARRER DE BARCELONA, 5

**EUSTAQUI MARGALL**

Ex encarregat de la casa J. i J. Trullás d'aquesta ciutat

**FUNDICIÓ DE FERRO I ALTRES METALLS**

Carrer d'en Prim, 5.-Telèfon 133.-GRANOLLERS

**CASA GARRELL****IMPREMTA**

Establerta l'any 1860

Articles d'Escriptori i Dibuix  
Llibres Raïllats : Blocs Notes

Diaris : Revistes : Novel·les  
Assortit de Joguines : Postals

Carrer Clavé, 25

**GRANOLLERS**

Telèfon 117

**Eduard PUJOL**

Clavé, 35 ANTIGA CASA GRAS Telèfon 47

Novetats : Camiseria : Merceria  
Roba blanca : Géneres de punt  
Articles per a regals  
Paraigües : Bastons  
Ombrel·les

ANISADOS  
MONTAÑA

COGNAC  
MONTAÑA

**Anís La Perla del Vallés**

Fábrica: Calle de San Jaime  
Despacho: Santa Elisabet, 7 y 9

CERRAJERÍA DE OBRAS  
ESPECIALIDAD EN HIERROS FORJADOS

**JOSÉ PLANA**

Calle de Prim, 59

**GRANOLLERS****GORRAS Y SOMBREROS**

ULTIMOS MODELOS

PRECIO FIJO



Clavé, 23 - A. VILLA - Granollers